OIKEUSMINISTERIÖ

TÄYDENNYS VASTINEESEEN

20.2.2019

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Täydennys oikeusministeriön 28.11.2018 antamaan vastineeseen Ulosottolaitoksen rakenneuudistuksesta (HE 71/2018 vp)

1. Perustäytäntöönpanon toimivalta

Oikeusministeriö on lausuntopalautteen johdosta puoltanut vastineessaan sitä, että perustäytäntöönpanon toimivallasta säädettäisiin laissa tarkemmin kuin esityksessä ehdotettiin. Asian käsittelyssä on ilmennyt, että säännösehdotusta olisi tarkistettava sen selkeyttämiseksi, että perustäytäntöönpanossa on aina toimivalta ulosmitata muun luonnollisen henkilön kuin elinkeinonharjoittajan tuloa ja omaisuutta sellaisissa tapauksissa, joissa omaisuutta ei ole tarpeen muuttaa rahaksi. Oikeusministeriö ehdottaa 1 luvun 2 a §:n selkeyttämistä seuraavasti:

2 a §

Laaja täytäntöönpano, perustäytäntöönpano ja erityistäytäntöönpano

Täytäntöönpano jaetaan laajaan täytäntöönpanoon, perustäytäntöönpanoon ja erityistäytäntöönpanoon.

Laajassa täytäntöönpanossa ja erityistäytäntöönpanossa voidaan panna täytäntöön kaikki 1 ja 2 §:ssä tarkoitetut velvoitteet ja turvaamistoimet.

Perustäytäntöönpano on 24 §:ssä tarkoitettujen ulosottorekisterin ja ulosoton tietojärjestelmässä olevan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisin menetelmin toimitettava rahamääräisten maksuvelvoitteiden täytäntöönpano tapauksissa, joissa velallisen ulosottoasioiden käsittely ei edellytä hänen henkilökohtaista tapaamistaan. Perustäytäntöönpanossa velallisena voi olla muu luonnollinen henkilö kuin elinkeinonharjoittaja. Perustäytäntöönpanossa voidaan:

1) ulosmitata tuloa ja omaisuutta, jota ei tarvitse muuttaa rahaksi;
2) suorittaa 3 luvun 18 ja 19 §:ssä tarkoitettu väliaikaistoimi;
3) toimittaa yksinkertaisessa asiassa ulosottoselvitys siten kuin 3 luvun 60 §:n 3 momentissa säädetään;

4) antaa 3 luvun 95 §:ssä tarkoitettu estetodistus, jos velallisesta on viimeisen vuoden aikana annettu tällainen estetodistus laajassa täytäntöönpanossa tai erityistäytäntöönpanossa;
5) antaa 3 luvun 107 §:ssä tarkoitettu estetodistus;
6) antaa velalliselle pyynnöstä maksuaikaa siten kuin 4 luvun 6 §:ssä säädetään;
7 rajoittaa tai lykätä palkan ulosmittausta siten kuin 4 luvun 51 ja 51 a §:ssä säädetään;
8) keskeyttää ulosmittaus määräajaksi siten kuin 4 luvun 52 §:ssä säädetään;
9) vahvistaa velalliselle maksusuunnitelma siten kuin 4 luvun 59 §:ssä säädetään;
10) toimittaa palkan ulosmittaus maksusopimuksen perusteella siten kuin 4 luvun 60 §:ssä säädetään.

2. Ulosottoasioiden siirtäminen perustäytäntöönpanon ja laajan täytäntöönpanon välillä

Lausuntopalautteen johdosta oikeusministeriö on vastineessaan puoltanut sitä, että ulosottoasioiden siirtämisestä perustäytäntöönpanosta laajaan täytäntöönpanoon säädettäisiin asetuksen sijasta laissa. Oikeusministeriö ehdottaa vastineessa ehdotetun 1 luvun 2 b §:n tarkistamista siten, että se kattaisi siirtämisen laajasta täytäntöönpanosta perustäytäntöönpanoon myös siinä tilanteessa, ettei velallisen ulosottoasioita ole aikaisemmin käsitelty perustäytäntöönpanossa. Säännös voitaisiin muotoilla seuraavasti:

2 b §

Ulosottoasioiden siirtäminen perustäytäntöönpanon ja laajan täytäntöönpanon välillä

Velallisen ulosottoasiat on ilman aiheetonta viivytystä siirrettävä perustäytäntöönpanosta laajaan täytäntöönpanoon, jos:

1) on perusteltua syytä olettaa, ettei saatavalle kerry kohtuullisessa ajassa täyttä suoritusta ja täytäntöönpano edellyttää muita kuin perustäytäntöönpanon toimivaltaan kuuluvia toimia;
2) velalliselle tulee vireille ulosottoasia, jota ei voida panna täytäntöön perustäytäntöönpanossa; tai
3) täytäntöönpano muutoin edellyttää muun kuin perustäytäntöönpanon toimivaltaan kuuluvan toimen suorittamista.

Velallisen ulosottoasiat voidaan siirtää laajasta täytäntöönpanosta perustäytäntöönpanoon sen jälkeen, kun laajan täytäntöönpanon täytäntöönpanotoimet on suoritettu.

Kuten vastineessa on todettu, 1 momentti voidaan vaihtoehtoisesti muotoilla myös yleisemmin seuraavasti:

> Velallisen ulosottoasiat on ilman aiheetonta viivytystä siirrettävä perustäytäntöönpanosta laajaan täytäntöönpanoon, jos täytäntöönpano edellyttää muita kuin perustäytäntöönpanon toimivaltaan kuuluvia toimia.

3. Toimintayksiköiden päälliköiden tehtävät

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 30/2018 vp. s. 2-3) sisältyi lausuma, jonka mukaan johtavien kihlakunnanvoutien tehtävien perusteista tulee niiden merkittävyyden vuoksi säätää laissa. Tämän johdosta oikeusministeriö esitti (vastineen s. 14) ulosottokaaren 1 luvun 12 §:n uudeksi 3 momentiksi säännöstä, jonka mukaan kunkin toimintayksikön päällikkönä toimii johtava kihlakunnanvouti, joka vastaa toimintayksikön toiminnan tuloksellisuudesta.

Ministeriön tietoon on saatettu valiokuntakäsittelyssä syntynyt huoli vastineessa ehdotetun säännöksen riittävyydestä. Ministeriö ehdottaa säännöksen täydentämistä seuraavasti:

> ”Kunkin toimintayksikön päällikkönä toimii johtava kihlakunnanvouti, joka johtaa ja kehittää toimintayksikön toimintaa, vastaa sen tuloksellisuudesta sekä seuraa ja valvoo ulosottotoiminnan yhdenmukaisuutta.”

Ministeriön käsityksen mukaan muotoilu sisältäisi kattavasti johtavien kihlakunnanvoutien tehtävien keskeiset perusteet, joihin toimintayksikön päällikölle kuuluvat yksittäiset tehtävät pohjautuisivat. Tehtävistä annettaisiin tarkempia määräyksiä työjärjestyksellä. Säännösehdotuksessa mainitut tehtävien perusteet sisältyvät tällä hetkellä ulosottotoimen hallinnosta annetun asetuksen (1321/2007) 9 §:n 1 ja 2 kohtaan. Asetuksen kyseisessä pykälässä säädetään nykyisten ulosottovirastojen päälliköiden tehtävistä.

4. Työjärjestyksen vahvistaminen

Asian valiokuntakäsittelyn aikana on ilmennyt tarve säätää siitä, kuka vahvistaa keskushallinnon ja toimintayksikön työjärjestyksen. Oikeusministeriö pitää perusteltuna säätää asiasta laissa. Ehdotettua ulosottokaaren 1 luvun 13 §:n 3 momenttia voitaisiin täydentää seuraavasti:

> Ulosottolaitoksen keskushallinnolla on työjärjestys, jonka valtakunnanvouti vahvistaa. Keskushallinnon työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset keskushallinnon sisäisestä organisaatiosta, tehtävistä ja niiden järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Toimintayksiköllä voi olla työjärjestys, jonka toimintayksikön päällikkö vahvistaa. Toimintayksikön työjärjestyksessä voidaan antaa tarkemmat määräykset yksikön tehtävistä ja niiden järjestämisestä sekä yksikön sisäisestä toimivallan jaosta.